SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 22. decembra 2008 *

V zadevi C-333/07,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Cour administrative d'appel de Lyon (Francija) z odločbo z dne 12. julija 2007, ki je prispela na Sodišče 17. julija 2007, v postopku

Société Régie Networks

proti

Direction de contrôle fiscal Rhône-Alpes Bourgogne,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans (poročevalec), K. Lenaerts, A. Ó Caoimh in J.-C. Bonichot, predsedniki senatov, K. Schiemann, P. Kūris, E. Juhász, L. Bay Larsen, sodniki, in P. Lindh, sodnica,

* Jezik postopka: francoščina.

generalna pravobranilka: J. Kokott,
sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 30. aprila 2008,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za société Régie Networks B. Geneste in C. Medina, odvetnika,

– za francosko vlado G. de Bergues in B. Messmer, zastopnika,

– za Komisijo Evropskih skupnosti J.-P. Keppenne in B. Martenczuk, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 26. junija 2008

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na veljavnost odločbe Komisije Evropskih skupnosti z dne 10. novembra 1997 o nenasprotovanju spremembi programa pomoči za lokalne radijske postaje (št. pomoči N 679/97 – Francija) (v nadaljevanju: sporna odločba), o kateri je bilo objavljeno kratko obvestilo v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* (UL 1999, C 120, str. 2).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru tožbe družbe Régie Networks (v nadaljevanju: Régie Networks) za povračilo zneska, ki ga je izplačala na podlagi parafiskalne dajatve na radijsko in televizijsko oglaševanje za leto 2001.

Pravni okvir

3 V členu 80 zakona št. 86-1067 z dne 30. septembra 1986 o svobodi komuniciranja (JORF z dne 1. oktobra 1986, str. 11755), kot je bil spremenjen s členom 25 zakona št. 89-25 z dne 17. januarja 1989 (JORF z dne 18. januarja 1989, str. 728) in členom 27 zakona št. 90-1170 z dne 29. decembra 1990 (JORF z dne 30. decembra 1990, str. 16439), je določeno:

„Za radijske storitve, katerih komercialni prihodki od oddaj z oglasnimi ali sponzorskimi sporočili ne dosegajo 20 odstotkov celotnega prometa, se v skladu s pravili, določenimi v dekretu Conseil d'État, odobri pomoč.

Za financiranje te pomoči se pobira dajatev na prihodke od radijskega in televizijskega oglaševanja.

Pristojbine, namenjene radijskim storitvam v povezavi z oddajami za podporo kolektivnih ukrepov ali ukrepov v javnem interesu, se ne upoštevajo pri določitvi zgornje meje iz odstavka 1 tega člena.“

4 V členu 1 dekreta št. 97-1263 z dne 29. decembra 1997 o uveljavitvi parafiskalne dajatve v korist sklada za podporo radijskega oddajanja (JORF z dne 30. decembra 1997, str. 19194) je določeno:

„Z učinkom od 1. januarja 1998 se za financiranje sklada za pomoč v korist imetnikov dovoljenja za radijske storitve, katerih komercialni prihodki od oddaj z oglasnimi ali sponzorskimi sporočili ne dosegajo 20 odstotkov celotnega prometa, za obdobje petih let uvede parafiskalna dajatev na radijsko in televizijsko oglaševanje [(v nadaljevanju: dajatev na oglaševanje)].

Cilj te dajatve je spodbujanje radijskega oddajanja.“

5 V členu 2 tega dekreta je določeno:

„Dajatev se izračuna na podlagi zneskov brez provizije agencije in brez davka na dodano vrednost, ki jih oglaševalci plačujejo za oddajanje oglasov, namenjenih za francosko ozemlje.

Zavezanci za to dajatev so osebe, ki tržijo te oddaje z oglasnimi sporočili.

Tarifa za dajatev se določi s skupno odločbo ministrov, pristojnih za proračun in za komunikacije, in sicer po stopnjah glede na prihodke zavezancev za dajatev po četrtletjih, pri tem pa veljajo te zgornje meje:

[…]“

6 Iz člena 3 navedenega dekreta izhaja, da se neto prihodki od dajatve na oglaševanje prenesejo v sklad za podporo radijskega oddajanja (Fonds de soutien à l'expression radiophonique, v nadaljevanju: FSER), ki je kot posebni račun voden v računovodskih evidencah državnega inštituta za sliko in zvok (Institut national de l'audiovisuel).

7 V členu 4 tega dekreta je določeno, da davčna uprava izračuna, določi in pobere dajatev v dobro računa FSER na podlagi istih pravil, jamstev in sankcij, kot veljajo za davek na dodano vrednost.

8 V členih od 7 do 20 dekreta št. 97-1263 so določena pravila o pomoči, ki jo državni inštitut za sliko in zvok izplača iz neto prihodkov od dajatve na oglaševanje, prenesenih v FSER.

9 Do pomoči so upravičeni imetniki dovoljenja za radijske storitve v skladu s členom 1 tega dekreta (v nadaljevanju: lokalne radijske postaje).

10 V skladu s členom 7 navedenega dekreta pomoč v okviru razpoložljivih sredstev podeljuje svetovalni odbor, katerega sestavo in poslovnik urejajo ta določba ter členi od 8 do 11 tega dekreta (v nadaljevanju: svetovalni odbor FSER).

11 V dekretu št. 97-1263 so določene tri vrste pomoči (v nadaljevanju: pomoči za radijsko oddajanje).

12 Najprej gre za pomoč za ustanovitev, pogoji za dodelitev katere so določeni v členih 12 in 13 tega dekreta. Ta pomoč v znesku 100.000 FRF se podeljuje na novo dovoljenim lokalnim radijskim postajam, na podlagi dokumentacije, ki jo te predložijo.

13 Naslednja vrsta pomoči je pomoč za opremo, pogoji za dodelitev katere so določeni v členu 14 navedenega dekreta. To pomoč, ki se lokalnim radijskim postajam podeljuje na podlagi dokumentacije, ki jo te predložijo, je mogoče odobriti najprej pet let po odobritvi pomoči za ustanovitev in samo enkrat v obdobju petih let. Njen znesek ne sme preseči 50 % zadevne investirane vrednosti, poleg tega je omejena na najvišji znesek 100.000 FRF.

14 Nazadnje gre za letno pomoč za tekoče poslovanje, pogoji za dodelitev katere so določeni v členih 16 in 17 tega dekreta.

15 V členu 17, prvi odstavek, dekreta št. 97-1263 je določeno:

„Znesek letne pomoči za tekoče poslovanje se določi na podlagi tabele s tarifami, ki jo izdela svetovalni odbor [FSER], pri čemer se upoštevajo prihodki iz normalnega tekočega poslovanja zadevne radijske postaje pred odbitkom stroškov trženja oglasov. Znesek se objavi.“

16 V drugem odstavku tega člena je določeno, da se ta znesek lahko poveča za največ 60 %, in sicer sorazmerno glede na prizadevanje za diverzifikacijo gospodarskih virov, neposredno povezanih z radiodifuzijsko dejavnostjo, prizadevanje za strokovno usposabljanje osebja zadevne radijske postaje, prizadevanje na področju izobraževanja in kulture, udeležbo pri skupnih ukrepih na področju programov ter prizadevanje na področjih družbenega komuniciranja na področju sosedstva in integracije.

17 Program pomoči za radijsko oddajanje, določen v dekretu št. 97-1263, ki velja v postopku v glavni stvari, je sledil programom, ki so bili od 1. januarja 1983 uvedeni na podlagi različnih prejšnjih dekretov, najprej za obdobje dveh let in nato za obdobja pet let.

18 Program pomoči za radijsko oddajanje, določen v členu 302a KD davčnega zakonika, uvedenim s členom 47 zakona o proračunu za leto 2003 št. 2002-1575 z dne 30. decembra 2002 (JORF z dne 31. decembra 2002, str. 22025), je od 1. januarja 2003 za nedoločeno obdobje nadomestil program, uveden z dekretom št. 97-1263.

19 Ta novi program je bil od 1. julija 2003 spremenjen s členom 22 zakona št. 2003-709 z dne 1. avgusta 2003 o mecenstvu, društvih in ustanovah (JORF z dne 2. avgusta 2003, str. 13277).

20 V členu 302a(2) KD davčnega zakonika, kot je bil spremenjen s tem zakonom, je določeno:

„Dajatev se izračuna na podlagi zneskov brez provizije agencije in brez davka na dodano vrednost, ki jih oglaševalci plačujejo za oddajanje oglasov, namenjenih za francosko ozemlje.

[…]“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

Odločbe Komisije o zaporednih programih pomoči za radijsko oddajanje

21 Komisija je z odločbo z dne 1. marca 1990 v zvezi s pomočjo št. N 19/90 francoske organe obvestila, da ne bo nasprotovala izvajanju programa pomoči za radijsko oddajanje, ki so ga ti organi priglasili v skladu s členom 93(3) Pogodbe EGS (postal člen 93(3) Pogodbe ES, ki je nato postal člen 88(3) ES).

22 Takšna je bila tudi vsebina odločbe Komisije z dne 16. septembra 1992 glede ukrepa pomoči št. N 359/92, pri čemer je šlo za predlog dekreta o spremembi programa pomoči za radijsko oddajanje, ki je bil predmet njene prejšnje odločbe in ki so ji ga francoski organi priglasili v skladu s členom 93(3) Pogodbe EGS.

23 Komisija je v tej drugi odločbi menila, da se zlasti ob upoštevanju samih značilnosti upravičencev do teh podpor (majhne radijske postaje z lokalnim poslušalstvom) konkurenca in trgovina znotraj Skupnosti ne bi spremenili v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi, in da je tako izjemo od prepovedi pomoči mogoče upravičiti na podlagi tega, da tak program pomoči še naprej zasleduje cilje v splošnem interesu.

24 Dalje, Komisija je s sporno odločbo francoske organe tudi obvestila, da ne bo nasprotovala predlogu dekreta – katerega namen je bil sprememba programa pomoči

za radijsko oddajanje, ki je bil pred tem sprejet –, ki so ji ga ti organi priglasili v skladu s členom 93(3) Pogodbe ES in ki je bil pozneje sprejet kot dekret št. 97-1263.

25 Komisija je v tej odločbi menila, da naj se, ker se proračunska sredstva, namenjena za zadevne pomoči, niso povečala in ker so upravičenci do teh pomoči radijske postaje z lokalnim poslušalstvom, konkurenca in trgovina znotraj Skupnosti ne bi spremenili v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi, in da je tako izjemo od prepovedi pomoči mogoče upravičiti na podlagi tega, da tak program pomoči še naprej zasleduje cilje v splošnem interesu.

26 Nazadnje, Komisija z odločbo z dne 28. julija 2003 v zvezi z ukrepom pomoči št. NN 42/03 (prej N 725/02) ni nasprotovala predlogu zakona – katerega namen je bil sprememba programa pomoči za radijsko oddajanje, katerega zaporedne različice so bile pred tem potrjene s tremi zgoraj navedenimi odločbami –, ki so ji ga francoski organi priglasili v skladu s členom 88(3) ES. Na tako spremenjeni program se je nanašal člen 302a(2) KD davčnega zakonika, kot je bil spremenjen z zakonom št. 2003-709.

27 Komisija je v zadnjenavedeni odločbi poudarila, da dajatev na oglaševanje, s katero se financira zadevni program pomoči, plačajo oglaševalska podjetja in ne posamezni oglaševalci, na računih katerih niti ni navedena.

28 Komisija je ugotovila tudi, da so to dajatev dolžna plačati le podjetja s sedežem na francoskem ozemlju in da zato ni mogoče naložiti nobenega bremena za oddajanje oglasov na francoskem ozemlju, ki prihaja iz tujine.

29 Poleg tega je Komisija upoštevala dejstvo, da so, nasprotno, oglaševalska podjetja s sedežem na francoskem ozemlju, ki oddajajo izključno v tujini, dolžna plačati navedeno dajatev, ki je tako v skladu s pravili Skupnosti v zvezi s parafiskalno dajatvijo za financiranje programa pomoči.

30 Poleg tega je Komisija menila zlasti, da ker so upravičenci zadevnega programa pomoči nekomercialne in čisto lokalne radijske postaje, ta program s tem, da varuje pluralizem medijev na lokalni ravni, sledi cilju v splošnem interesu in da vpliv na trgovino znotraj Skupnosti ni velik.

31 Komisija je zato menila, da je navedeni program, ki pospešuje razvoj lokalnega radijskega oddajanja in trgovine znotraj Skupnosti ne spreminja v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi, državna pomoč, ki je združljiva s skupnim trgom v skladu s členom 87(3)(c) ES.

Dejansko stanje

32 Dejansko stanje, kot izhaja iz predložitvene odločbe, je mogoče povzeti, kot sledi.

33 Družba Régie Networks, oglaševalsko podjetje, ki trži oglaševalski prostor na lokalnih frekvencah NRJ GROUP, je za leto 2001 plačala dajatev na oglaševanje v višini 152.524 EUR.

34 Nato je od lokalnih davčnih organov zahtevala vračilo tega zneska. Ker ti organi niso odločili o tem zahtevku v zakonskem roku in ker je bil tako zahtevek implicitno zavrnjen, je vložila tožbo pri Tribunal administratif de Lyon (upravno sodišče v Lyonu).

35 To sodišče je s sodbo z dne 25. aprila 2006 tožbo družbe Régie Networks zavrnilo. Zadnjenavedena je nato vložila pritožbo pri Cour administrative d'appel de Lyon (upravno pritožbeno sodišče v Lyonu).

36 Družba Régie Networks je pred predložitvenim sodiščem zatrjevala, prvič, da je sporna odločba neveljavna zaradi nezadostne obrazložitve.

37 Na eni strani naj v tej odločbi ne bi bilo utemeljeno, da zadevni program pomoči res spada pod eno vrsto odstopanj, določenih v Pogodbi ES. Na drugi strani naj Komisija v navedeni odločbi ne bi preučila, ali je način financiranja tega programa, in sicer dajatev na oglaševanje, združljiv s Pogodbo, in izrecno obrazložila svoje presoje v zvezi s tem, medtem ko naj bi iz sodne prakse Sodišča izhajalo, da je taka preučitev nujna za presojo združljivosti pomoči, pri čemer se je družba Régie Networks glede tega sklicevala na sodbo z dne 21. oktobra 2003 v združenih zadevah van Calster in drugi (C-261/01 in C-262/01, Recueil, str. I-12249).

38 Družba Régie Networks je zatrjevala, drugič, da je v sporni odločbi napačno uporabljeno pravo. Dajatev na oglaševanje naj bi bila nezdružljiva s skupnim trgom iz razloga – ki ga je poleg tega upoštevala Komisija v odločbi z dne 28. julija 2003, navedeni zgoraj v točkah od 26 do 31 –, ker morajo biti v skladu z ustaljeno sodno

prakso Sodišča uvoženi proizvodi in storitve oproščeni plačila vsake dajatve za financiranje programa pomoči, do katere so upravičena le podjetja iz te države.

39 Družba Régie Networks je trdila, tretjič, da je v sporni odločbi napačno ugotovljeno dejansko stanje, ker je Komisija nepravilno ugotovila, da se proračunska sredstva za zadevni program pomoči niso povečala.

40 Družba Régie Networks je na podlagi tega sklepala, da bi bil program pomoči, katerega izvajanje je bilo odobreno s to odločbo, v primeru, da bi Sodišče sporno odločbo razglasilo za neveljavno, nezakonit *ab initio* in da bi bilo zato njegovo financiranje nezakonito.

41 Predložitveno sodišče meni, da trije tožbeni razlogi družbe Régie Networks kažejo na resne težave, zaradi katerih je vprašljiva veljavnost sporne odločbe.

42 V teh okoliščinah je Cour administrative d'appel de Lyon prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je [sporna odločba veljavna] glede njene obrazložitve, presoje o skladnosti financiranja programa pomoči za radijsko oddajanje v obdobju od l. 1998 do l. 2002

s Pogodbo ES in razloga, ki temelji na neobstoju povečanja proračunskih sredstev za zadevni program pomoči[?]“

Vprašanje za predhodno odločanje

Dopustnost

43 Komisija meni, da ni potrebno, da Sodišče odloča o vprašanju veljavnosti sporne odločbe, ki ga je postavilo predložitveno sodišče, ker to vprašanje ni povezano s predmetom spora v postopku v glavni stvari, ki se nanaša na zakonitost dajatve na oglaševanje.

44 Komisija meni, da ta dajatev ne spada na področje uporabe določb Pogodbe na področju državnih pomoči. Ker naj namreč znesek pomoči, izplačanih na podlagi programa pomoči za radijsko oddajanje, ne bi bil povezan s prihodki iz dajatve, iz katere se ta pomoč financira, saj merila za določitev zneska pomoči niso povezana z višino prihodkov iz te dajatve, naj zadnjenavedena ne bi bila sestavni del tega programa. Komisija se v zvezi s tem sklicuje na točko 40 sodbe z dne 27. oktobra 2005 v združenih zadevah Distribution Casino France in drugi (od C-266/04 do C-270/04, C-276/04 in od C-321/04 do C-325/04, ZOdl., str. I-9481).

45 Tega ugovora ni mogoče sprejeti.

46 V skladu z usklajeno sodno prakso velja za vprašanja v zvezi z razlago prava Skupnosti, ki jih nacionalna sodišča zastavijo v pravnem in dejanskem okviru, ki so ga pristojna opredeliti sama in katerega pravilnosti Sodišče ne preizkuša, domneva upoštevnosti. Zavrnitev predloga nacionalnega sodišča je mogoča samo, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Skupnosti nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora v postopku v glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo pravnih in dejanskih elementov, da bi lahko na zastavljena vprašanja dalo uporabne odgovore (glej v tem smislu sodbo z dne 7. junija 2007 v zadevi van der Weerd in drugi, od C-222/05 do C-225/05, ZOdl., str. I-4233, točka 22 in navedena sodna praksa).

47 Sodišče lahko predvsem odloči, da se ne bo izreklo o vprašanju za predhodno odločanje glede presoje veljavnosti akta Skupnosti, če je očitno, da presoja, za katero je zaprosilo predložitveno sodišče, ni v nobeni zvezi z resničnim dejanskim stanjem ali predmetom spora v postopku v glavni stvari (glej zlasti sodbo z dne 10. januarja 2006 v zadevi Cassa di Risparmio di Firenze in drugi, C-222/04, ZOdl., str. I-289, točka 75 in navedena sodna praksa).

48 Za presojo dopustnosti tega predloga za sprejetje predhodne odločbe zadostuje ugotovitev, da *a priori* ni mogoče izključiti, da obstaja povezava med vprašanjem za predhodno odločanje v zvezi z veljavnostjo sporne odločbe, sprejete v okviru pravil Pogodbe na področju državnih pomoči, in sporom v postopku v glavni stvari, katerega predmet je predlog družbe Régie Networks za povračilo zneskov, izplačanih v letu 2001 na podlagi dajatve na oglaševanje, za kar je potrebna presoja zakonitosti te dajatve.

49 Nikakor namreč ni očitno, da navedena dajatev ni sestavni del programa pomoči za radijsko oddajanje.

50 Na tej stopnji analize vprašanja za predhodno odločanje zadostuje navesti, da se zdi ravno nasprotno, ker zadevna nacionalna zakonodaja izrecno določa, da je namen prihodkov iz dajatve na oglaševanje financiranje FSER, iz katerega se financirajo navedene pomoči.

51 Čeprav je treba ugotoviti, da je *prima facie* mogoče trditi, da taka vsebinska povezava med navedeno dajatvijo in z njo financirano pomočjo obstaja, pa ni mogoče izključiti, da bi lahko bila sporna odločba zaradi nezakonitosti te dajatve morebiti neveljavna, kar bi lahko povzročilo obveznost povračila zneskov, plačanih na podlagi te dajatve.

52 V teh okoliščinah se ne zdi, vsaj ne očitno, da presoja veljavnosti sporne odločbe nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora v postopku v glavni stvari.

53 Komisija tudi zatrjuje, da vprašanje za predhodno odločanje ni dopustno, ker naj iz morebitne sodbe o vprašanju za predhodno odločanje, s katero bi bila ugotovljena neveljavnost sporne odločbe, ne bi nujno izhajalo, da je zadevna dajatev nezakonita in bi morala biti povrnjena.

54 Komisija meni, da lahko ob upoštevanju dejstva, da ima izključno pristojnost za odločanje o združljivosti pomoči s skupnim trgom, nacionalno sodišče povračilo dajatve za financiranje pomoči, ki jo je Komisija odobrila, naloži le, če bi bila ugotovljena neveljavnost taka, da bi lahko bila ta pomoč tudi v okviru nove odločbe razglašena le za nezdružljivo s skupnim trgom.

55 Tudi ta ugovor je treba zavrniti.

56 Sicer je res, da če Komisija po razglasitvi morebitne sodbe o vprašanju za predhodno odločanje, s katero je bila ugotovljena neveljavnost sporne odločbe, sprejme novo odločbo, njena posledica ne bo nujno, da bi bilo treba dajatev na oglaševanje šteti za nezakonito, ker bi lahko bila ta nova odločba spet ugodna.

57 Vendar zgolj iz tega dejstva ne izhaja, da naj zaprošena presoja veljavnosti sporne odločbe očitno ne bi imela nobene zveze s predmetom spora v postopku v glavni stvari in da bi lahko zato Sodišče dvomilo o presoji nacionalnega sodišča, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe pomemben in potreben.

58 Nasprotno, če bi se izkazalo, da je treba sporno odločbo dejansko razglasiti za neveljavno, bi lahko bil odgovor Sodišča v tem smislu v celoti koristen in pomemben za rešitev spora o glavni stvari, ker bi zavezoval Komisijo, da ponovno preuči program pomoči, ki se obravnava v postopku v glavni stvari.

59 Poleg tega, predvsem ker se določeni očitki družbe Régie Networks nanašajo na vidike tega programa, ki jih naj Komisija še ne bi preučila in zaradi katerih naj bi bil ta program nezdružljiv s skupnim trgom, ni mogoče izključiti možnosti, da bi Komisija po ponovni preučitvi ugotovila, da je treba navedeni program dejansko razglasiti za nezdružljivega s skupnim trgom, kar bi lahko, kot je že bilo navedeno v točki 51 te sodbe, povzročilo nezakonitost dajatve na oglaševanje in zato obveznost povračila zneskov, plačanih na podlagi te dajatve.

60 Zato domneva upoštevnosti, ki velja za predloge za sprejetje predhodnih odločb, s trditvami Komisije ni izpodbita (glej po analogiji zlasti zgoraj navedeno sodbo van der Weerd in drugi, točki 22 in 23).

61 Iz tega izhaja, da je vprašanje za predhodno odločanje dopustno.

Utemeljenost

Veljavnost sporne odločbe z vidika obveznosti obrazložitve

62 Predložitveno sodišče z vprašanjem, v delu, v katerem se nanaša na veljavnost sporne odločbe z vidika obrazložitve, sprašuje Sodišče, ali je treba to odločbo šteti za neveljavno zaradi nezadostne obrazložitve, ker naj na eni strani ne bi bilo utemeljeno, da zadevni program pomoči res spada pod eno vrsto odstopanj, določenih v členu 92(3) Pogodbe ES, in ker naj na drugi strani Komisija v navedeni odločbi ne bi preučila, ali je način financiranja tega programa pomoči, in sicer dajatev na oglaševanje, združljiv s Pogodbo, in izrecno obrazložila svoje presoje v zvezi s tem.

63 V skladu z ustaljeno sodno prakso mora biti obrazložitev, ki se zahteva v členu 190 Pogodbe ES (postal člen 253 ES), prilagojena vrsti zadevnega pravnega akta ter mora jasno in nedvoumno izražati utemeljitev institucije, ki je akt izdala, tako da se lahko zainteresirane osebe seznanijo z utemeljitvijo sprejetega ukrepa in da lahko Sodišče izvrši nadzor. Zahtevo po obrazložitvi je treba presojati glede na okoliščine posameznega primera, zlasti glede na vsebino pravnega akta, vrsto navedenih razlogov

in interes, ki ga imajo lahko naslovniki ali druge osebe, ki jih pravni akt neposredno in posamično zadeva, da prejmejo pojasnila. V obrazložitvi ni treba podrobno navesti vseh dejanskih in pravnih okoliščin, ki so se upoštevale, ker je treba vprašanje, ali je obrazložitev posameznega akta v skladu z zahtevami iz člena 190 Pogodbe, presojati ne samo glede na njegovo besedilo, ampak tudi glede na njegov kontekst in glede na celoto pravnih pravil, ki urejajo zadevno področje (glej zlasti sodbi z dne 15. aprila 2008 v zadevi Nuova Agricast, C-390/06, ZOdl., str. I-2577, točka 79, in z dne 1. julija 2008 v zadevi Chronopost in La Poste proti UFEX in drugim, C-341/06 P in C-342/06 P, ZOdl., str. I-4777, točka 88 in navedena sodna praksa).

64 Prvič, glede vrste zadevnega akta, je bila sporna odločba sprejeta na koncu faze predhodnega preizkusa pomoči na podlagi člena 93(3) Pogodbe ES, katere edini cilj je omogočiti Komisiji, da oblikuje prvo mnenje o delni ali popolni združljivosti obravnavane pomoči, ne da bi se začel formalni postopek preiskave iz člena 93(2) ES, katere namen je Komisiji omogočiti, da se v celoti seznani z vsemi podatki o tej pomoči (glej v tem smislu zlasti zgoraj navedeno sodbo Nuova Agricast, točka 57 in navedena sodna praksa).

65 Taka odločba, ki je sprejeta v kratkem roku, mora zajemati le razloge, zaradi katerih je Komisija menila, da ne gre za resne težave pri presoji združljivosti zadevne pomoči s skupnim trgom (sodba z dne 15. junija 1993 v zadevi Matra proti Komisiji, C-225/91, Recueil, str. I-3203, točka 48).

66 Drugič, glede konteksta sporne odločbe, kot izhaja iz točk od 21 do 23 te sodbe, je bila ta odločba sprejeta po dveh drugih ugodnih odločbah v zvezi s prejšnjima programoma pomoči za radijsko oddajanje, ki sta v bistvu enaka, kot je ta, na katerega se nanaša

sporna odločba, in ki so ju francoski organi pred tem prav tako priglasili Komisiji. Sicer pa se sporna odločba izrecno nanaša tudi na preučitev in sprejetje programa pomoči, ki je obstajal pred programom, ki je bil predmet te odločbe in ki ga je ta nameraval nadomestiti, s strani Komisije.

67 Ta okoliščina je tudi upravičevala kratko obrazložitev sporne odločbe.

68 Ob upoštevanju teh dejavnikov je treba preučiti posamezne očitke v zvezi s kršitvijo obveznosti obrazložitve, ki so podani zoper to odločbo.

69 Navedena odločba je obrazložena z ugotovitvijo, da se, „ker se zadevna proračunska sredstva niso povečala in ker so upravičenci do teh pomoči radijske postaje z lokalnim poslušalstvom, konkurenca in trgovina znotraj Skupnosti naj ne bi spremenili v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi, in […] da je tako izjemo od prepovedi pomoči mogoče upravičiti na podlagi tega, da tak program pomoči še naprej zasleduje cilje v splošnem interesu.“

70 Če je res, da je ta obrazložitev kratka, pa so v njej vsaj jasno in nedvoumno navedeni razlogi, zaradi katerih je Komisija ocenila, da ne gre za resne težave pri presoji združljivosti zadevne pomoči s skupnim trgom. Iz tega namreč izhaja, da ta ugotovitev Komisije v bistvu temelji na tem, da naj se trgovina znotraj Skupnosti zaradi tega programa ne bi spremenila v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.

71 Ob upoštevanju sodne prakse, navedene v točkah od 63 do 65 te sodbe, je treba šteti, da je ta obrazložitev glede na vrsto in kontekst akta, v katerem je, zadostna z vidika obveznosti obrazložitve, ki jo določa člen 190 Pogodbe, pri čemer vprašanje utemeljenosti te obrazložitve s to zahtevo ni povezano.

72 Čeprav bi bilo bolje, da bi Komisija v obrazložitvi sporne odločbe izrecno opredelila, za katero od vrst odstopanj, določenih v členu 92(3) Pogodbe ES, gre v obravnavani zadevi, in bi poleg tega opisala dajatev za financiranje pomoči za radijsko oddajanje, kot je to storila v poznejši odločbi z dne 23. julija 2003 o spremembi tega programa, se sporna odločba zaradi neobstoja posebne obrazložitve v zvezi s temi vidiki ne more razglasiti za nično na podlagi člena 190 ES.

73 Zlasti v zvezi z očitkom, da v obrazložitvi sporne odločbe ni navedeno, pod katero od vrst odstopanj, določenih v členu 92(3) ES, spada zadevni program pomoči, iz navedb, da so „upravičenci do te podpore radijske postaje z lokalnim poslušalstvom“ in da naj se „konkurenca in trgovina znotraj Skupnosti […] ne bi spremenili v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi“, implicitno izhaja, da je pri tem odstopanju šlo za vrsto, ki jo določa člen 92(3)(c) Pogodbe ES, namreč za odstopanje za pomoči, namenjene pospeševanju razvoja določenih dejavnosti, in sicer v obravnavani zadevi, kot je Komisija podrobneje navedla v odločbi z dne 23. julija 2003, dejavnosti lokalnega radijskega oddajanja.

74 Nazadnje v zvezi s tem, da v sporni odločbi ni izrecne obrazložitve glede tega, ali je način financiranja zadevnega programa pomoči, in sicer dajatev na oglaševanje, združljiv s Pogodbo, trditve, da gre za kršitev člena 190 ES, v nobenem primeru ni mogoče sprejeti, saj, kot meni Komisija, tega vprašanja ni bilo treba obravnavati, ker naj ta dajatev ne bi bila sestavni del zadevnega programa pomoči.

75 Utemeljenosti te trditve pa ni mogoče presojati v okviru preučitve očitka v zvezi z obveznostjo obrazložitve. Ta presoja se bo torej opravila pozneje, v okviru odgovora na del vprašanja za predhodno odločanje, ki se nanaša na trditev v zvezi z napačno uporabo prava, kolikor naj v sporni odločbi ne bi bilo navedeno, da dajatev na oglaševanje ni združljiva s skupnim trgom.

76 V zvezi z obveznostjo obrazložitve je na podlagi tega treba ugotoviti, da se pri preučitvi predloženega vprašanja ni odkrilo nič, kar bi lahko vplivalo na veljavnost sporne odločbe.

Zatrjevano napačno ugotovljeno dejansko stanje v zvezi s spremembo proračunskih sredstev, namenjenih za program pomoči za radijsko oddajanje

77 Predložitveno sodišče z vprašanjem, v delu, v katerem se nanaša na veljavnost sporne odločbe z vidika, da se proračunska sredstva, namenjena za zadevni program pomoči, niso povečala, sprašuje Sodišče, ali je treba navedeno odločbo šteti za neveljavno, ker naj bi bilo v njeni obrazložitvi napačno ugotovljeno dejansko stanje, ker je bilo navedeno, da naj se proračunska sredstva za zadevne pomoči ne bi povečala, čeprav so v resnici se.

78 Iz sodne prakse izhaja, da ima Komisija pri uporabi člena 92(3) Pogodbe ES široko diskrecijsko pravico, katere izvrševanje zajema kompleksno oceno gospodarskih in socialnih razmer, ki jo je treba opraviti v okviru Skupnosti. V tem okviru je sodni nadzor nad izvrševanjem te diskrecijske pravice omejen na preverjanje spoštovanja postopkovnih pravil in pravil obrazložitve ter na nadzor vsebinske pravilnosti ugotovljenega dejanskega stanja in pravilne uporabe prava, očitne napake pri presoji dejanskega stanja ali zlorabe pooblastil (glej zlasti sodbo z dne 11. septembra 2008

v združenih zadevah Nemčija in drugi proti Kronofrance, C-75/05 P in C-80/05 P, ZOdl., str. i-6619, točka 59 in navedena sodna praksa).

79 Poudariti je treba, da je v obravnavani zadevi trditev Komisije, da se proračunska sredstva za zadevne pomoči niso povečala, ko je bila izrečena, pomenila presojo učinkov programa pomoči za radijsko oddajanje v prihodnosti, zlasti glede prihodkov iz dajatve na oglaševanje, namenjene financiranju sklada FSER, iz katerega so se te pomoči financirale.

80 Dejstvo, da so se pozneje sredstva za navedeni sklad v določeni meri dejansko povečala, v zvezi s tem ni pomembno.

81 Zakonitost odločbe na področju državnih pomoči je namreč treba, *a fortiori*, kadar gre za odločbo o nenasprotovanju programu pomoči, sprejeto na koncu faze predhodnega preizkusa pomoči na podlagi člena 93(3) Pogodbe ES, kot je sporna odločba, presoditi glede na podatke, ki jih je Komisija imela na voljo, ko jo je izdala (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Nuova Agricast, točki 54 in 55).

82 Ker je Komisija v okviru sporne odločbe morala presojati učinke programa pomoči v prihodnosti, pri čemer teh učinkov ni bilo mogoče natančno predvideti, bi bilo to odločbo zaradi presoje, v skladu s katero naj se proračunska sredstva za zadevne pomoči ne bi povečala, mogoče izpodbijati le, če bi se ta presoja izkazala za očitno napačno z vidika podatkov, ki jih je Komisija imela na voljo, ko je navedeno odločbo izdala.

83 Čeprav je v zvezi s televizijskim oglaševanjem res, da je bilo v členu 2 predloga dekreta, ki je postal dekret št. 97-1263, določeno zvišanje zgornjih meja, v katerih je bilo mogoče določiti tarife dajatve, je treba ugotoviti, da je bilo treba te tarife, ko je bil zadevni program pomoči Komisiji priglašen, še vedno določati v skladu s členom 2, tretji odstavek, navedenega predloga dekreta.

84 Poleg tega ni sporno, da v tem obdobju višina prihodkov od oglaševanja, ki so pomenili osnovo za davek na oglaševanje, še ni bila znana in jo je bilo torej mogoče le predvideti.

85 Ob upoštevanju obstoja takih spremenljivk, ki so pomenile negotove dejavnike, ki jih je morala Komisija presoditi zlasti ob upoštevanju dokazov, ki so bili vsebovani v obvestilu v zvezi z zadevnim programom pomoči, in po potrebi podatkov, ki so jih posredovali nacionalni organi, Sodišče ne more ugotoviti, da bi bila pri presoji zadevnih elementov storjena očitna napaka.

86 Na podlagi zgoraj navedenega je treba ugotoviti, da se glede zatrjevanega napačno ugotovljenega dejanskega stanja pri preučitvi predloženega vprašanja ni odkrilo nič, kar bi lahko vplivalo na veljavnosti sporne odločbe.

Zatrjevana napačna uporaba prava glede skladnosti davka na oglaševanje s Pogodbo

87 Predložitveno sodišče z vprašanjem, v delu, v katerem se nanaša na veljavnost sporne odločbe z vidika presoje skladnosti financiranja programa pomoči za radijsko oddajanje v obdobju od l. 1998 do l. 2002, sprašuje Sodišče, ali bi bilo treba navedeno odločbo razglasiti za neveljavno, ker naj bi bila dajatev na oglaševanje nezdružljiva s skupnim

trgom, ker se pobira tudi od radijskega in televizijskega oglaševanja iz tujine v Francijo, medtem ko se s prihodki iz te dajatve financira program pomoči, do katerega so upravičene le lokalne radijske postaje s sedežem v Franciji.

88 Čeprav ima Komisija, kot je bilo opozorjeno v točki 78 te sodbe, na podlagi člena 92(3) Pogodbe ES široko diskrecijsko pravico, so za to pravico določene nekatere omejitve, katerih spoštovanje mora nadzorovati sodišče Skupnosti.

89 Sodišče je tako odločilo, da lahko način financiranja pomoči privede do nezdružljivosti s skupnim trgom celotnega programa pomoči, ki se namerava financirati. Zato pomoči ni mogoče preverjati ločeno od učinkov njenega načina financiranja. Prav nasprotno, Komisija mora pri pregledu ukrepa pomoči nujno upoštevati način financiranja pomoči, če je ta sestavni del ukrepa (glej v tem smislu zlasti zgoraj navedeno sodbo van Calster in drugi, točka 49, in sodbo z dne 15. julija 2004 v zadevi Pearle in drugi, C-345/02, ZOdl., str. I-7139, točka 29).

90 V takem primeru mora obvestilo v zvezi z ukrepom pomoči iz člena 93(3) Pogodbe ES vsebovati tudi način njenega financiranja, da bi Komisija lahko preiskavo opravila na podlagi popolnih informacij. Če ta zahteva ni izpolnjena, je mogoče, da Komisija ugotovi združljivost s skupnim trgom nekega ukrepa pomoči, ki ne bi mogel biti spoznan za združljivega, če bi Komisija poznala način njegovega financiranja (zgoraj navedena sodba van Calster in drugi, točka 50).

91 Vendar pa je Komisija med ustno obravnavo zatrjevala, da je treba izhajati iz načela, da mora država članica dajatev, s katero se financira ukrep pomoči, priglasiti, in da jo mora Komisija zato preizkusiti le, če na podlagi prve presoje, ki jo mora opraviti zadevna država članica, obstaja konkurenca med zavezanci za plačilo te dajatve in upravičenci do zadevnih pomoči. Če ta konkurenca ne obstaja, naj ne bi bilo v interesu Skupnosti, da dajatev, s katero se financira ukrep pomoči, država članica priglasi in Komisija preizkusi.

92 To trditev je treba zavrniti.

93 Čeprav je lahko vprašanje, ali obstaja konkurenca med zavezanci za plačilo dajatve in upravičenci do pomoči, ki se financirajo s to dajatvijo, pri vsebinskem nadzoru, ki ga opravi Komisija v zvezi z združljivostjo ukrepa pomoči s skupnim trgom, pomembno, pa ne more postati dodatno merilo za določitev obsega obveznosti priglasitve pomoči iz člena 93(3) Pogodbe ES.

94 Kadar gre za dajatev, ki pomeni način financiranja programa pomoči, kot je ta v postopku v glavni stvari, očitno obstaja interes Skupnosti, da država članica ta program priglasi, skupaj z načinom financiranja, ki je njegov sestavni del, da bi lahko imela Komisija na voljo vse podatke, ki se zahtevajo za presojo združljivosti tega ukrepa s skupnim trgom, presojo, ki spada pod njeno izključno pristojnost, ki se izvaja pod nadzorom Sodišča (glej v tem smislu zlasti sodbo z dne 18. julija 2007 v zadevi Lucchini, C-119/05, ZOdl., str. I-6199, točka 52 in navedena sodna praksa).

95 Učinkovitost te pristojnosti bi lahko bila namreč ogrožena, če bi bilo njeno izvajanje odvisno od tega, kako bi vsaka država članica predhodno in enostransko presodila, ali obstaja konkurenca med zavezanci za plačilo dajatve in upravičenci do pomoči, ki se financirajo s to dajatvijo.

96 To toliko bolj velja v primeru konteksta, kot je ta, ki je značilen za program pomoči in dajatev, ki se obravnavata v postopku v glavni stvari, ker se ta program nanaša na pomoči, upravičenci do katere delujejo na trgu, za katerega ni mogoče šteti, da se očitno razlikuje od trga, v katerega so vključeni zavezanci za plačilo te dajatve.

97 Odgovor na vprašanje, ali obstaja konkurenca med navedenimi upravičenci in zavezanci, je lahko v več primerih predmet razprave, kot to dokazuje razlika v mnenjih, podanih v okviru tega postopka predhodnega odločanja, tako v pisnih stališčih kot na ustni obravnavi. Za tak odgovor je namreč potrebna temeljita preučitev značilnosti zadevnih trgov v okviru nadzora vsebine ukrepa pomoči, ki jo lahko opravi le Komisija pod nadzorom Sodišča Skupnosti.

98 Opredeliti je treba, ali bi morala Komisija dajatev na oglaševanje v vsakem primeru upoštevati pri preizkusu zadevnega programa pomoči, ker bi jo bilo treba ob upoštevanju sodne prakse, navedene v točki 89 te sodbe, šteti za sestavni del programa pomoči za radijsko oddajanje, ki se financira s to dajatvijo.

99 Da bi se lahko štelo, da je dajatev sestavni del ukrepa pomoči, mora v skladu z upoštevno nacionalno zakonodajo med zadevno dajatvijo in pomočjo obstajati neločljiva vsebinska povezava, tako da so prihodki iz dajatve nujno namenjeni financiranju

pomoči in neposredno vplivajo na njeno višino, in zato na presojo združljivosti te pomoči s skupnim trgom (glej zlasti sodbo z dne 15. junija 2006 v združenih zadevah Air Liquide Industries Belgium, C-393/04 in C-41/05, ZOdl., str. I-5293, točka 46 in navedena sodna praksa).

100 V obravnavani zadevi iz členov od 3 do 6 dekreta št. 97-1263 izhaja, da se neto prihodki iz dajatve na oglaševanje prenesejo v FSER, iz katerega svetovalni odbor FSER izplača pomoči za radijsko oddajanje. Navedena dajatev se pobira posebej in izključno za financiranje zadevnega ukrepa pomoči (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo van Calster in drugi, točka 55).

101 Sicer pa ta tesna povezanost med dajatvijo na oglaševanje in pomočmi, ki se z njo financirajo, jasno izhaja tako iz naslova dekreta št. 97-1263 „o uveljavitvi parafiskalne dajatve v korist sklada za podporo radijskega oddajanja“ kot tudi iz naslovov njegovih dveh delov, iz katerih je razvidna njegova zgradba, in sicer „Sredstva [FSER]“ in „Dodelitev pomoči“.

102 Poleg tega je narava dajatve na oglaševanje bistveno drugačna kot narava dajatev, iz katerih se financirajo ukrepi pomoči v določenih zadevah, v katerih so bile razglašene sodbe Sodišča, ki jih navaja Komisija, v katerih je Sodišče odločilo, da v skladu z upoštevno nacionalno zakonodajo med zadevno dajatvijo in pomočjo ne obstaja neločljiva vsebinska povezava (sodba z dne 13. januarja 2005 v zadevi Pape, C-175/02, ZOdl., str. I-127, in zgoraj navedena sodba Distribution Casino France in drugi).

103 V teh zadevah je namreč ta ugotovitev temeljila na ugotovitvi, da v skladu z upoštevno nacionalno zakonodajo prihodki iz zadevne dajatve niso neposredno vplivali na višino pomoči.

104 V obravnavani zadevi se neto prihodki iz dajatve na oglaševanje uporabljajo izključno in v celoti za financiranje pomoči za radijsko oddajanje in torej neposredno vplivajo na višino teh pomoči. Čeprav te pomoči dodeljuje svetovalni odbor FSER, ni sporno, da ta organ ni pristojen za dodelitev razpoložljivih sredstev v druge namene kot za te pomoči.

105 Člen 7 dekreta št. 97-1263 tako določa, da pomoči v okviru razpoložljivih sredstev dodeljuje svetovalni odbor. Sporno ni niti, da so sredstva FSER, ki ne izhajajo iz prihodkov iz dajatve na oglaševanje, zanemarljiva.

106 Čeprav je višina pomoči za ustanovitev in pomoči za opremo omejena in izračunana glede na ustrezna merila za presojo, je treba znesek take pomoči, če ne prekorači te meje, v bistvu določiti v okviru predvidenega prihodka iz dajatve na oglaševanje.

107 Sicer pa je to toliko bolj očitno glede letne pomoči za tekoče poslovanje, ki je očitno najpomembnejša vrsta pomoči za radijsko oddajanje, ker sama predstavlja na primer več kot 96 % celotnih pomoči, izplačanih v letu 2003, kot je na obravnavi navedla družba Régie Networks, ne da bi ji glede tega kdo nasprotoval.

108 V skladu s členom 17 dekreta št. 97-1263 se znesek te pomoči namreč določi na podlagi tabele s tarifami, ki jo izdela svetovalni odbor FSER, pri čemer se upoštevajo prihodki iz normalnega tekočega poslovanja zadevne radijske postaje pred odbitkom stroškov trženja oglasov.

109 Družba Régie Networks pa je med ustno obravnavo pojasnila, pri čemer ji spet ni nihče nasprotoval, da je navedena tabela določena na podlagi sredstev FSER, ugotovljenih v preteklem letu, predvidenega zneska prihodkov iz dajatve na oglaševanje, določenega v prvotnem zakonu o proračunu, in predvidenega razvoja trga oglaševanja.

110 Nazadnje, čeprav je možnost povečanja letne pomoči za tekoče poslovanje iz člena 17, drugi odstavek, dekreta št. 97-1263 omejena na 60 %, je letni znesek za to pomoč, v okviru te omejitve, odvisen od razpoložljivih sredstev in torej v glavnem od predvidenega zneska prihodkov iz dajatve na oglaševanje.

111 Ob upoštevanju teh okoliščin prihodki iz te dajatve vplivajo na višino izplačanih pomoči za radijsko oddajanje. Dodelitev teh pomoči in v veliki meri njihov obseg sta namreč odvisna od prihodka iz navedene dajatve.

112 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je dajatev na oglaševanje sestavni del programa pomoči za radijsko oddajanje, ki se financira s to dajatvijo.

113 Komisija bi tako morala to dajatev nujno upoštevati pri preizkusu zadevnega programa pomoči, in sicer, v obravnavani zadevi, po priglasitvi tega programa, v okviru faze predhodnega preizkusa pomoči iz člena 93(3) Pogodbe ES.

114 Ni sporno, da čeprav je bil navedeni način financiranja res priglašen Komisiji, ker je bil predmet naslova I osnutka dekreta, ki je nato postal dekret št. 97-1263, ga Komisija ni preizkusila v okviru postopka, v katerem je bila sprejeta sporna odločba. Komisija je pred Sodiščem namreč zatrjevala, da tega preizkusa ni bilo treba opraviti, ker dajatev na oglaševanje ni sestavni del programa pomoči za radijsko oddajanje.

115 Ugotoviti je tudi treba, da je Komisija v dopisu z dne 8. maja 2003 nasprotovala načinu financiranja spremenjenega programa pomoči za radijsko oddajanje, ki je bil v bistvu enak dajatvi za oglaševanje iz postopka v glavni stvari, s tem, da je menila, da je

v nasprotju s splošnim načelom, ki ga je Komisija pogosto potrdila in ki ga je Sodišče potrdilo v sodbi z dne 25. junija 1970 v zadevi Francija proti Komisiji (47/69, Recueil, str. 487), v skladu s katerim je treba uvožene proizvode ali storitve oprostiti plačila kakršnekoli parafiskalne dajatve za financiranje programa pomoči, do katerega so upravičena samo nacionalna podjetja. Komisija se je šele po tem, ko je bil zadevni program pomoči spremenjen tako, da se z njim povezana dajatev nanaša le na oglaševanje s francoskega ozemlja, v dopisu z dne 28. julija 2003 odločila, da temu programu pomoči ne bo nasprotovala.

116 Ker Komisija pri preizkusu združljivosti zadevnega programa pomoči s pravili Pogodbe za področje državnih pomoči ni upoštevala načina financiranja te pomoči, medtem ko je zadnjenavedeni sestavni del navedenega programa, je njena presoja združljivosti navedenega programa pomoči s skupnim trgom nujno nepravilna.

117 Iz tega izhaja, da je treba sporno odločbo razglasiti za neveljavno.

118 Francoska vlada je Sodišču predlagala, naj v primeru, da bi bila sporna odločba razglašena za neveljavno, učinke svoje sodbe časovno omeji s tem, da bi iz te omejitve izključilo le podjetja, ki so pred razglasitvijo te sodbe vložila tožbo ali ustrezno pritožbo v zvezi s pobiranjem dajatve na oglaševanje.

119 Komisija je ob isti predpostavki Sodišču predlagala, naj ohrani učinke odločbe, razglašene za nično, tako, da ne bo dvoma niti o izterjavi dajatev niti o dodelitvi teh pomoči.

120 V podporo temu predlogu je bilo opozorjeno zlasti na to, da je bil ta program pomoči, tako kot prejšnji programi, priglašen Komisiji, ki ga je odobrila, in da se je uporabljal v daljšem obdobju. Francoska vlada meni predvsem, da bi bilo zaradi obveznosti povrnitve zadevnih zneskov iz sklada FSER in lokalnih radijskih postaj za obdobje od leta 1998 do leta 2002 ogroženo njihovo financiranje in obstoj, kar bi pomenilo nevarnost za pluralizem medijev.

121 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da lahko Sodišče, če je to utemeljeno zaradi nujnih razlogov pravne varnosti, v skladu s členom 231, drugi odstavek, ES, ki se po analogiji uporablja za predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES v zvezi z veljavnostjo ukrepa institucij Skupnosti, v vsakem primeru posebej presodi, katere učinke zadevnega akta je treba šteti za dokončne (glej v tem smislu med drugim sodbo z dne 8. novembra 2001 v zadevi Silos, C-228/99, Recueil, str. I-8401, točka 35 in navedena sodna praksa).

122 Sodišče je v skladu s to sodno prakso možnost časovno omejiti učinke ugotovitve, da je predpis Skupnosti ničen, izkoristilo takrat, kadar so nujni razlogi pravne varnosti, ki izhajajo iz celovite obravnave nasprotujočih si interesov, javnih in zasebnih,

v obravnavnih zadevah, izključevali, da bi se dvomilo o pobiranju ali plačilu denarnih zneskov v skladu s tem predpisom za obdobje pred izdajo njegove sodbe (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo Silos, točka 36).

123 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti na eni strani, da se je zadevni program pomoči uporabljal pet let in da je bilo pomoči, izplačanih na podlagi tega programa, veliko in se nanašajo na veliko gospodarskih subjektov. Na drugi strani je mogoče zaradi nujnih razlogov pravne varnosti, na katere sta se sklicevali tako francoska vlada kot Komisija, in zlasti zaradi dejstva, da je bil navedeni program Komisiji priglašen in da odločba, s katero ga je ta odobrila, pred sodišči Skupnosti ni bilo izpodbijana, utemeljiti omejitev časovnih učinkov ugotovitve, da je sporna odločba neveljavna.

124 Dalje je treba opozoriti, da je pravna posledica odločitve Sodišča, ko v okviru postopka, sproženega na podlagi člena 234 ES, ugotovi neveljavnost akta, ki ga je sprejel organ Skupnosti, da pristojnim institucijam Skupnosti naloži, naj sprejmejo nujne ukrepe za popravo ugotovljene nezakonitosti, kar je v primeru sodbe, s katero je ugotovljena ničnost, obveznost, ki je določena v členu 233 ES, ki se uporablja v enakem primeru po analogiji (glej zlasti sodbo z dne 9. septembra 2008 v združenih zadevah FIAMM in drugi proti Svetu in Komisiji, C-120/06 P in C-121/06 P, ZOdl., str. I-6513, točka 123 in navedena sodna praksa).

125 Nazadnje, kot je bilo navedeno v točki 94 te sodbe, je Komisija na podlagi Pogodbe izključno pristojna za presojo združljivosti državne pomoči s skupnim trgom, pod nadzorom Sodišča.

126 Zato je treba učinke ugotovitve, da je sporna odločba neveljavna, zadržati do sprejetja nove odločbe Komisije, da bi zadnjenavedeni omogočili odpravo nezakonitosti, ki je bila ugotovljena v tej sodbi. Navedeni učinki se zadržijo za obdobje, ki ne sme presegati dveh mesecev od datuma razglasitve obravnavane sodbe, če bi se Komisija odločila sprejeti novo odločbo na podlagi člena 88(3) ES, in za dodatno razumno obdobje, če Komisija odloči, da sproži postopek na podlagi člena 88(2) ES.

127 Ob upoštevanju zgoraj navedenega je vendarle treba ugoditi zahtevku francoske vlade, da se iz časovne omejitve učinkov te sodbe izključijo le podjetja, ki so pred razglasitvijo te sodbe vložila tožbo ali pritožbo v zvezi s pobiranjem dajatve na oglaševanje na podlagi dekreta št. 97-1263.

128 Ob upoštevanju zgoraj navedenega je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je sporna odločba neveljavna. Vendar je treba učinke ugotovitve, da je ta odločba neveljavna, zadržati do sprejetja nove odločbe Komisije na podlagi člena 88 ES. Navedeni učinki se zadržijo za obdobje, ki ne sme presegati dveh mesecev od datuma razglasitve obravnavane sodbe, če bi se Komisija odločila sprejeti novo odločbo na podlagi člena 88(3) ES, in za dodatno razumno obdobje, če Komisija

odloči, da sproži postopek na podlagi člena 88(2) ES. Iz časovne omejitve te sodbe se izključijo le podjetja, ki so pred razglasitvijo te sodbe vložila tožbo ali pritožbo v zvezi s pobiranjem dajatve na oglaševanje na podlagi člena 1 dekreta št. 97-1263.

Stroški

129 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Odločba Komisije Evropskih skupnosti z dne 10. novembra 1997 o nenasprotovanju spremembi programa pomoči za lokalne radijske postaje (št. državne pomoči N 679/97 – Francija) je neveljavna.

Učinke ugotovitve, da je navedena odločba Komisije Evropskih skupnosti z dne 10. novembra 1997 neveljavna, je treba zadržati do sprejetja nove odločbe Komisije na podlagi člena 88 ES. Navedeni učinki se zadržijo za obdobje, ki ne sme presegati dveh mesecev od datuma razglasitve obravnavane sodbe, če bi se Komisija odločila sprejeti novo odločbo na podlagi člena 88(3) ES, in za dodatno razumno obdobje, če Komisija odloči, da sproži postopek na podlagi člena 88(2) ES. Iz časovne omejitve se izključijo le podjetja, ki so pred razglasitvijo te sodbe vložila tožbo ali pritožbo v zvezi s pobiranjem parafiskalne dajatve na radijsko in televizijsko oglaševanje, ki je bila uvedena s členom 1 dekreta št. 97-1263 z dne 29. decembra 1997 o uveljavitvi parafiskalne dajatve v korist sklada za podporo radijskega oddajanja.

Podpisi